

Ještě Těsně Letní Dílna Barokní Muziky: ZPÍVAJÍCE, ÚPÍCE, KVÍLÍCE, MODLÍCE!

neboli

Nebe Nebolí

CO?

Hudební dílna barokní Muziky

KDY?

Čtvrtek 15. 9. (od 16:00) – neděle 18. 9. 2011 (do cca 15:30)

KDE?

Úpice v Podkrkonoší, Husova 644
kostel a fara Církve československé husitské

KDO?

Kdokoliv hudbymilovný: domácí a hosté, zpěváci, nástroje...

ZA?

Kurzovné 700,- Kč, (studenti zdarma) budeme vybírat na místě

KRMĚ?

Obvykle jídáme společně společně ukloněné, jednoduché, levné

NOC?

Zdarma v bytě v kostele. K dispozici jsou matrace a přikrývky v omezeném množství, kdo má zájem, nechť se domluví, jinak vlastní spacáky a karimatky nebo je možné přespat v některém z penzionů (cca 250,- Kč/noc)

PRO?

Sebe samé, pak hudba k bohoslužbě a dvě vystoupení

REŽIM?

„ušíjeme“ na míru, podle přihlášených účastníků

VÍC?

Viz: Michael Pospíšil, tel.: 603 293 766 neb mail: michal_posp@volny.cz
přihlášky: Alena Samková, tel. 732 927 757, samkovaalena@seznam.cz

O Dílně Slovy:

Naše Letní Hudební Dílny Dávné Muziky už mají desetiletou tradici a osvědčily se jako nejefektivnější způsob práce s hudbou, zároveň i s vírou... Ne zrakem, hmatem, chutí, čichem, ale sluchem se nám předkládají důležité věci k věření a Muzika sama je právě se svou pomíjivostí nejlepším „zrcadlem“ všeho věčného, tedy důležitého.

Dnešní lidé, přesycení automaty a „komunikátory“, které si nás ale jako klienty zotročují, znovu objevují kouzlo vlastní hudební aktivity, a to na jakékoliv úrovni. Vhodný, stále tvárný a přitom věky prověřený „materiál“ pro vlastní tvorbu nám poskytuje Dávná Muzika, a to v mnoha žánrech.

Tehdy Muzika vážně sloužila, ale nikoliv v kategorii naší „vážné“ hudby. Byla potřebná, „provozní“ i „populární“ v tom nejlepším slova smyslu, byla všem důvěrně známá, vždy živě hraná a zpívaná, notový zápis byl jaksí jen „vodítkem“...

V každodenním životě nebývá dost času, dost místa a dost notových materiálů pro (nenudnou, životně nutnou!) Muziku. Je třeba vybočit ze všední rutiny a beztrestně vyzkoušet, k čemu je intimní Muzika a komunikace cestou Muziky dobrá, jak nás může všechny obohatit, právě ve všednu.

Proto nabízíme účast na tvořivé dílně, ve které se – podle aktuálního personálního obsazení – můžeme věnovat třeba písním, třeba motetům, oratoriu nebo barokní mši. Barokní repertoár je nesmírně bohatý a snadno ulpívá v (D)uších...MP

ŽALMY, VĚČNĚ VDĚČNÉ MILOSTNÉ PÍSNÍČKY.

Žalmy mají v češtině smůlu, že se kus jejich názvu podobá slovu „žal“. Ale je to jen náhoda, protože jejich latinský název „*Psalm*“, z něhož asi i český pochází, znamená něco docela jiného. „*Psallere*“ totiž znamená zpívat za doprovodu drnkacích nástrojů - dnes bychom takové písní řekli „drnkačka“ a jistě bychom ji nepovažovali za smutnou. Věci neznalí pisálci rádi blafují čtenáře, když jako protipól plesání kladou pění žalmů. Ve skutečnosti jsou žalmy (tradici připisované Davidovi, „svatému hříšníkovi“, čtyřicátému vnuku Adama a čtyřicátému tatínkovi Ježíše) milostnými písněmi, stejně, jako Šalomounova Píseň Písní a plesá se v nich náramně! Zatímco milostnost z Písně Písní přímo kane, v žalmech se jí stále musíme učit hledat. Nové „překlady“ žalmů totiž mnohé z milostnosti potlačily, cestou poztrácely, nebo snad poschovávaly?...

Žalmy v hebrejštině nejsou číslovány, ale plynou jeden do druhého a zapsány jsou zvláštním způsobem: V hebrejštině je každý znak pro písmeno zároveň slovem a zároveň znakem pro číslo. Naši dědové tedy četli ty důležité informace z prostoru mezi těmito třemi sděleními: mezi písmenem, slovem a číslem. Proto vlastně nikdy nemůžeme mluvit o „překladu“ žalmů, ale vždycky jen o „parafrázi“. Když Svatý poustevník Jeroným s celým týmem specialistů překládali Písmo do Vulgaty, tedy dodnes užívané latinské mutace, ještě dobře znali tradiční (tradice = „*caballa*“) výklad pojmů a jevů, dobře rozuměli starozákonním obratům, které se pokusili „roztáženější“ latinskou parafrází při-vysvětlit, opsat, popsat, aniž by tím uškodili poetičnosti. Další cenní tlumočníci přišli na řadu až po roce 1500, a to v prostředí francouzského katolického dvora. Dosud důsledně v latině odříkávané žalmy byly „znovu objeveny“, okamžitě uchopeny luterány, kalvinisty, ale i katolíky snad všech evropských zemí a – jako Kristem „kanonizovaný“, tedy povolený a doporučený „repertoár“ - byly horempádem znovu přebásňovány. Krásně, citlivě. Ale vždy jim ještě něco chybí. Zvláště ta počáteční milostnost ... Tak třeba v (našem dnešním) 126. nebo 127. Žalmu i ve vulgátě ještě čteme, že bez Božího požehnání je marná všechna dřina. Zatímco jeden se (bez-Božně) lopotí, škudlí, druhý se (z Boží milosti) povaluje, vospává, aby hned zrána a pěkně zčerstva zplodil to nejdůležitější – syny! Synové jsou dědictvím od Hospodina. A ještě dále čteme, že šťastný muž (nebo chlap?), který takovými hbitými syny (doslova „jako střely v rukách mocného=mužného=plodného“) naplnil svůj toulec=touhu=pytlík. Ano, toto je milost, toto je vděk, toto je přesná formulace, přesto krásně smyslně

zbožná! Pokusil jsem se na jednom z mnoha příkladů ukázat, že tady nejde o sex, ale o lásku. A co chybí novým překladům žalmů na jazykové smyslnosti (však ve vši cudnosti!), to možná přináší Muzika.

Jako i Kristem doporučený repertoár byly Žalmy za posledních 2000 křesťanských let nesčetněkrát znovu a znovu zhudebňovány, přesněji řečeno: „odívány tóny“. Gregoriánský chorál není hudba ve smyslu „housti“, tedy „hudlat“ na nějaké – původně zásadně smyčcové – nástroje. Chorál, dnes důsledně nedoprovázený, je přitom pozůstatkem velmi staré praxe zpěvu, doprovázené právě na psalterium (tedy strunný nástroj!). No dobře. Ale i tak se různými chorálními formami žalmy mohou zpívat vesele, či lépe: „radostněji“.

Renesanční zpracování pak většinou pracují buď s „klasickým“ (= „třídním“, tedy vyzkoušeným, prověřeným) textem vulgaty, nebo pak se zmíněnými parafrázemi. Nejrozšířenějším je ale dodnes melodický materiál vydaný tiskem po roce 1540 v Ženevě, různě rafinovaně „oplétaný“ dalšími hlasy, který v Čechách najdeme v žaltáři vydaném v roce 1618 Danielem Karolidesem z Karlsperka. Například v sousedním Polsku žaltář přebásnil nejschopnější polský humanista, katolík Jan Kochanowski a hned další rok vyšlo v Krakově tiskem jejich čtyřhlasé zhudebnění od protestanta Mikolaje Gomólky, na onom ženevském zcela nezávislé.

V pozdní renesanci byly některé žalmy zhudebňovány vícesborově, v „echu“, často za pomoci hudebních nástrojů. Rané baroko „objevilo“ ve jménu srozumitelnosti textu i jeho „afektu“=nálady ještě nové, plánované doprovázení hudebními nástroji: jeden nebo více zpěvních hlasů zpívalo často velmi virtuózní a hudebně imitačně rafinované, ale přesto nepřehlušené ztvárnění textu a nástroje „jen“ podporovaly a doplňovaly „afekty“=nálady zhudebňovaného textu. Ještě jiný způsob „*falso bordoní novi*“ se pak vrátil k chorální recitaci, ale tentokrát v předepsané harmonii. Schema „harmonické recitace“ zpestřovali pak zpěváci nebo hudebníci virtuózními běhy a pasážemi, což má velmi blízko k dnešnímu jazzovému doprovázení litanií nebo žalmů, jak je známe například od Jiřího Stivína... Známe mnoho zpracování žalmů v „redukcích“ pro zpěv a loutnu, nebo dokonce pro loutnu, varhany apod. beze zpěvu. Melodie i texty žalmů byly dříve totiž tak notoricky známé a oblíbené, že je každý, i náhodný posluchač slyšel uvnitř přediva hlasů lépe a zřetelněji, než dnes kterýkoliv hudební vědec.

Žalmy jsou mnohovrstevnaté, nevyčerpatelné, určené především srdci. Žádná věda jim nemůže pomoci k rehabilitaci a na pravé místo, jedině Váš zpěv a hra! A tomu má sloužit i naše Pozdně Letní Hudební Dílna v Úpici 15.-18.9.2011. MP.